

## NEMZETTUDAT ÉS ISKOLA

A VEAB Magyarországkutatói Albizottságának 20. évfordulója alkalmából tartott nyilvános ülésének vendégelőadója Dr. Szijártó István egyetemi docens, az irodalomtudomány kandidátusa, a Balaton Akadémia létrehozója és igazgatója, a Százak Tanácsának ügyvivő elnöke. Ebből az alkalomból Csenger Lajosné, a bizottság titkára kérdezte Dr. Szijártó István elnök urat.

**Mi inspirálta Önt ezen szervezetek, közösségek munkájának elindítására és miként fogalmazható meg küldetésük?**

A Balaton Akadémia létrehozásakor azt gondoltuk végig, hogy miben és hogyan segíthetünk a Balaton térségében élőknek, hiszen a magyar politikai és kulturális élet fővárosközpontú. A balatoni térség kiemelt üdülőterület, de mindemellett a magyar néphagyományok, történelmi és irodalmi emlékek, a balatoni szőlő- és bormelész hazája is, mely az ott élők ápolandó kulturális öröksége. Ezer esztendeje vagyunk európaiak és tudjuk, hogy Európának szüksége van ránk. Ahogy Keresztury Dezső fogalmaz: *„Sorsunk nálunk nagyobb hatalmak kezében van, de jellemünk a magunkéban!”* Küldetésnyilatkozatunkban a becsületességet és az ember megbecsülését hangsúlyozzuk Szent István intelmét követve: *„Sis Honestus” Légy becsületes! Becsüld az embereket!*

A Százak Tanácsa tagjai nem pártpolitikával foglalkoznak, hanem a magyar nemzet sorsát tartják fontosnak, és mindannyian hitelesek saját szakterületükön. A legelső alkalommal megegyeztünk abban, hogy a magyar nemzet, a magyarság alapvető kérdéseivel, a magyarság összefogásának lehetőségeivel szeretnénk foglalkozni. *„A magyarság szükség és érték az emberiség s az emberiség csillagokhoz vezető útján.”* mondja Ady Endre. Ez a gondolat ugyanazt jelenti határokon innen és túl, vagyis meg kell próbálnunk újra és újra, és nekünk, magyaroknak, tisztáznunk kell, hogy mit is szeretnénk és mi az értéke a mi tetteinknek. A legfontosabb kérdés az *élet* kérdése, hiszen, ha nem születnek gyerekek, akkor minek az oktatás vagy az egészségügy korszerűsítése. Feltettem már magamnak azt a kérdést, hogy mi is őrzött meg minket, magyarokat. Ma már nincs nyomuk az avaroknak, hunoknak, longobárdoknak, vandáloknak, heruloknak, gepidáknak, akik kiváló katonák voltak. Így nagyon valószínű, hogy Isten áldása, és buzgó fohászok nélkül talán már nem is létezhetnénk. Ezzel együtt nem feledkezhetünk meg a nemzeti erőforrás kérdéseiről, a kultúráról, a médiaügyekről, a földkérdésről.

**A Nemzettudat és Iskola címet viselő mai ülés hogyan kapcsolódik az Önök tevékenységi köréhez?**

Németh László szerint: *„A nemzet maga is vállalkozás, s nekünk a görögöktől kell megtanulni, miként lehet a magasabb minőségi igények iskolájává tenni a nemzetet.”* A Balaton Akadémia, az elmúlt évtizedek során, több helyszínen munkálkodva, graduális és posztgraduális képzések eredményeképpen, több mint száz hallgató kezébe juttatott diplomát. A tantervünk megalkotásakor azt kellett végiggondolnunk, hogy az elkövetkezendő időszak

értelmiségi fiataljai számára milyen tudás biztosíthatja a használható tudást. Abban egészen biztosak voltunk, hogy az informatika, a közgazdasági ismeretek, az idegen nyelvek elsődleges szerepet játszanak majd.

A *Százak Tanácsában* alapkérdés számunkra a fiatalok tájékoztatása. Ezért hívtuk életre az *Iskola a magasban* programsorozatot, amellyel a középiskolai korosztály számára tartunk előadásokat országszerte és a határainkon túl is. Témáink között szerepel a hit, az erkölcs, a barátság, a környezetvédelem, a táplálkozás, a sport, mint az életvezetés kérdései. A Százak Tanácsában tudjuk, hogy rengeteg kitűnő emberünk van. Márton Áron püspök jelmondata: „*Non recuso laborem*” vagyis „*Nem vonakodom a munkától.*” Nekünk olyan emberekre van szükségünk, akik tisztában vannak azzal, hogy a népért, a nemzetért végzett munka nem egy külön foglalkozási ág, hanem mindenkinek – tanárnak, orvosnak, papnak, asztalosnak – kutyakötelessége. Lehet, hogy az iskolákra nagy feladat vár az új nemzedékek nevelése – oktatása tekintetében, és mindenkinek, akinek a sors több lehetőséget, vagy tehetséget adott kötelessége a segítségnyújtás.

**Ön szerint mitől függ az, hogy egy magyar gyerek jól érzi magát Magyarországon és a nagyvilágban? Mi ebben a család és az iskola, a pedagógusok szerepe?**

A gyerekek sajnálatos módon szeretethiányban szenvednek és a Kopp Mária által vezetett kutatások bizonyítják, hogy a felnőttek egyharmada depressziós. Világviszonylatban ez kb. 450 milliós nagyságrendű lelki beteg táborot jelent. Így nagyon fontos, hogy a szakemberek a betegség gyökerét találják meg. Ahogy Pascal fogalmaz: „*Minden méltóságunk a gondolkodásban rejlik, igekezzünk tehát helyesen gondolkodni.*”

Az lenne üdvözítő, ha az egymásra figyelés, az őszinte szeretet uralkodna, vagyis elsősorban nem jobban, hanem *emberebbül* kellene élnünk. A ma emberének végre meg kellene értenie, hogy a legfontosabb dolgokat pénzért nem lehet megvásárolni. Nem a hatalmat, a sikert, a pénzt kellene hajszolni bármi áron. Az értékrendszerünkben, ami ma széthullani látszik, a szeretet, a barátság, a tisztelet, a megbecsülés, az önzetlenség nem jelenik meg közös értéként. Nincsenek közös erkölcsi elvek. A XX. századot megrontotta az erkölcsöt nélkülöző politika, ez a legnagyobb rombolást a lelkekben okozta. Az értelmiség feladata éppen az, hogy a kor kérdéseire adandó válaszokat az értelmükkel keressék. A lelkünk megmentése érdekében a legkisebbnek tűnő kérdéshez is a legtisztább és legmélyebb becsületességgel kell fordulni. Vannak dolgok, amik alá-fölérendeltségi viszonyban állnak, és nem lehetnek választás kérdései. Rendet kell teremtenünk és nevelnünk kell. Eötvös Józsefet idézve: „*Akár a politika, akár a gazdaság prioritását vallja valaki, az iskolában kell mindent elkezdeni.*”

**A szociális és állampolgári kompetencia egyike a kulcskompetenciáknak, az aktív állampolgárságra és demokráciára nevelés a Nemzeti alaptanterv kiemelt fejlesztési céljai között szerepel. Hogyan lehet e területen hatékony az iskola?**

Az oktatásügy mindannyiunk ügye, és bár a közoktatás jó irányba indult el, sok a tennivaló. A Százak Tanácsa szerint az iskolában kell mindent elkezdeni. Fontos, hogy a gyerekekkel olyan kérdésekről is beszéljünk nyíltan és őszintén, amelyek hiányoznak a

tankönyvekből, vagy nem pontosan, esetleg rosszul közvetítik a diákok számára. Ilyen lehet például Attila, és a hun-magyar rokonság kérdése, a honfoglalás körülményei, a pozsonyi csata, az 1956-os forradalom, a Don-kanyarban történetek, mert e kérdések tekintetében hiába ismerjük a tényeket, vagy tudjuk az adatokat, mégsem mentek át a köztudatba, mert a közoktatás a már megismert sémák, klisék ismételtetésével él. Fontos annak tisztázása, hogy mi magyarok mit is szeretnénk, miben látjuk értékeinket, mi az, ami minket, magyarokat összeköt. **Vannak olyan állandó értékek, amelyeket meg kell őriznünk.** Ahogy azt Bárczi Géza nyelvészprofesszor egykor megfogalmazta, a nemzettudat formálásában sokat segíthetünk a fiatal nemzedéknek a memoriterekkel, a magyar irodalom legszebb soraival, klasszikusaival való ismerkedés során, hiszen mindez az igényes szóbeli közlés megerősítését célozza. Voltak olyan idők, amikor kétszáz sornál több memoritert nem lehetett megtanítani, ugyanakkor „A walesi bárdok” már maga 124 sor. Ez az előírás az anyanyelv megcsúfolása volt. Gimnáziumi tanárként azt kellett megélnem évtizedekkel ezelőtt, hogy hogyan lehet a nemzeti hagyományainkat elvenni, és ezzel tönkretenni egészségi, szellemi és lelki állapotunkat.

Az emberek, így a mai fiatalok is állandó hajszában élnek a mindennapjaikban. Attól félnek, hogy lemaradnak valamiről. Gábor Dénes nemzetközi hírű Nobel-díjas tudós szerint: *„Mondják, ma talán még több feltaláló kellene, de lehet, hogy jön olyan idő, amikor az emberiségnek több Mozartra lenne szüksége.”* **A művészetek és a tudomány az életünkben egy olyan kiegyensúlyozó szerepet tölthet be,** ami abban segíthet, hogy energiáinkat ne egymás ellen fordítsuk. Nagyon sok lemondásra kényszerülünk, ha nem együtt próbálkozunk az eredmények elérésével. Weöres Sándor írt arról, hogy örömeink megsokszorozódnak, ha mások számára is megmutatjuk: *„Szemhéjam alá befér az egész világ, fejemben és szívemben elfér az Isten, ettől vagyok nehéz. A számár, amelyen ülök, ezért boldogtalan.”* Pedig azon kellene gondolkodniuk, hogy mi a jó, mit tudnának adni, vagyis ne akarjanak beleolvadni, belesimulni egy értékrend nélküli világba, hanem adjanak értékeket és mutassák is meg azokat. Kölcseyt idézve: **„Isten, haza, emberiség, anyanyelv, hitves, gyermek”**- egy olyan értékrendet közvetít, amely elegendő erőt adhat az élhető emberi élet megalapozásához.

**Milyen örökséget vigyenek magukkal a fiatalok az iskolából?**

**Legyenek becsületesek és emberbecsülők. Ápolják anyanyelvüket, mert az az egyik legnagyobb kincsünk,** éppen ezért küzdjenek a trágárság és a felesleges idegen szavak használata ellen. **Őrizzék az ember - ember közötti kapcsolataikat, a családi köteleiket és a barátságaikat, ne engedjék, hogy a gyűlölet vagy az irigység uralja az emberi kapcsolataikat.** Egy ember, akinek hite van, mindig erősebb, mint kilencvenkilenc, akinek csak érdekei vannak. Nem lenne szabad elengednünk egymás kezét, mert *„Egyesült erővel iparkodjunk azon, hogy egyetlen ember se legyen földél és élelem nélkül.”*

Legyen fontos számukra a Föld és a vizeink állapota, óvják testi és lelki egészségüket, hiszen az emberek nagyon rossz úton indultak el, kizsákmányolják a termőföldeket, pusztítják a termőtalajt, szennyezik az ivóvízkészletet, növelik az ózonlyukat.

Janus Pannonius szerint: **„Pro salute Patriae – A haza javáért” kell cselekedni.**